

KRONIKA
KALISKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK
SOCIETAS SCIENTIARUM A C LITTERARUM CALISIENSIS

Rok 2020

Styczeń – ukazał się siódmy tom czasopisma „Studia Kaliskie : Studia Calisiensia” pod red. prof. PWSZ dr. Jana Frąszczaka. Czasopismo, stanowiące wspólną edycję Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu ma charakter interdyscyplinarny, a publikacje w nim zawarte poruszają zagadnienia takie jak: prawo, opieka zdrowotna, służby medyczne, wypalenie zawodowe, sprawy gospodarcze, zarządzanie urzędami, kobiety w policji, projekty operacyjne itp. Autorami w większości są reprezentanci Uczelni, a uzupełnieniem merytorycznym tego periodyku są sprawozdania z dużych międzynarodowych konferencji i ćwiczeń obronnych, które odbyły się w ramach PWSZ w Kaliszu i przy jej współpracy.

5 stycznia – w kaliskim ratuszu odbyło się spotkanie podsumowujące „Rok Tadeusza Kulisiewicza w Kaliszu”. Podziękowano na nim za wszystkie przedsięwzięcia zorganizowane w naszym mieście zaangażowanym w obchody stowarzyszeniom, wśród nich znalazło się Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk.

26 stycznia – w Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu w ramach „Fotoplastikonu”, można było wysłuchać wykładu dr. Makarego Górczyńskiego (członka KTPN) nt. „Kaliskie fantasmagorie XIX-XX wieku, czyli opowieść o zapomnianych wizjach przyszłości miasta”.

29 stycznia – odbyło się posiedzenie Zarządu KTPN.

12 lutego – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk miało miejsce spotkanie naukowe pt. „Wojciech Gałczyński z Siąszyc. Ziemianin, powstaniec, społecznik”. Prelekcja Łukasza Trochy (członka wspierającego KTPN) poświęcona była życiu XIX-wiecznego właściciela dóbr Siąszyce, powstańca, społecznika, teścia Juliusza Kossaka i przodka znamienitego rodu artystów.

20 lutego – z rąk wojewody wielkopolskiego Łukasza Mikołajczyka prof. Piotr Gołdyn (członek Zarządu KTPN) otrzymał Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

6 marca – w Auli Collegium Medicum Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu odbyła się konferencja medyczno-przyrodnicza pt. „Medyczny Asnyk”, którą zorganizowało I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Asnyka w Kaliszu, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk oraz kaliska PWSZ.

12 marca – ukazał się dziewiętnasty tom „Zeszytów Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, pt. „Literatki, społeczniczki, regionalistki” pod red. dr Bogumiły Celer. W periodyku znalazły się artykuły podejmujące tematykę kobiecą i stanowiące pokłosie dwóch konferencji, zorganizowanych w związku ze 100-leciem uzyskania przez Polki praw głosowania w wyborach parlamentarnych. Pierwsza z konferencji, zorganizowana została w 2018 r. przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Archiwum Państwowe w Kaliszu n.t. „Kobiety w Niepodległej”, druga zaś odbyła się w 2019 w Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu i nosiła tytuł „(Nie)zwykle kobiety. Zaskakujące Odważne Wybitne Intrygujące”.

30 marca – w trudnym czasie pandemii z druku wyszła książka pt. „Calisia devastata Calisia restituta = Kalisz zburzony Kalisz odrodzony” autorstwa Ryszarda Bienieckiego. Publikacja ta przedstawia miasto po zburzeniu i miasto, które się odradza, mimo trwania wojny, ale też w czasie niepodległej już Polski. Najważniejszym walorem książki jest to, że autor operuje przystępnym, barwnym językiem i jest ona pełna anegdot i ciekawostek, a szeroki kontekst historyczny pozwala określić znaczenie i miejsce Kalisza w czasie pierwszej wojny światowej. Jest również bogata w materiał ilustracyjny przedstawiający katastrofę, życie codzienne w czasie okupacji i wielki etap odbudowy.

6 kwietnia – z druku wyszedł kolejny, osiemnasty już tom serii „Kaliszanie” pt. „Paweł Nikolajewicz Rybnikow (1831-1885). Etnograf, wicegubernator kaliski”. Książka przedstawia wybitnego rosyjskiego urzędnika, którego losy związały z Kaliszem na blisko dwadzieścia lat i który do dzisiaj spoczywa na cmentarzu prawosławnym przy Rogatce. Jej autorem jest prof. Krzysztof Walczak (prezes KTPN), który opisał tę postać, jako nietuzinkową w panteonie ludzi ważnych dla miasta nad Prosną, dobrze zapisaną w dziejach miasta. Postać Pawła Rybnikowa jest elementem wielonarodowej i wielokulturowej społeczności Kalisza, tym istotniejszym, iż do dzisiaj trwała pozostaje legenda „dobrego wicegubernatora”, zachowana w zbiorowej pamięci kaliszan.

27 kwietnia – wydawnictwo Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk podjęło współpracę z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu w zakresie publikacji monografii naukowych, stanowiących dorobek uczelni oraz jej pracowników. W jej ramach jako pierwsza ukazała się książka pt. „Przemiany w poglądach na rzecz pamięci narodowej, patriotyzmu i szacunku do osiągnięć minionych pokoleń” pod red. prof. Ireneusza T. Dziubka. Podejmuje ona problematykę pamięci narodowej, której efektem było włączenie się uczelni do działań rocznicowych odzyskania przez Polskę niepodległości (2018).

Maj – Agata Walczak-Niewiadomska (bibliolog, wykładowca w Katedrze Informatologii Uniwersytetu Łódzkiego i od 2001 r. członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk), uzyskała stopień doktora habilitowanego w zakresie nauk o mediach i komunikacji społecznej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dysertacja zatytułowana była „Wczesna alfabetyzacja i jej miejsce w działalności bibliotek publicznych”.

6 maja – ukazały się kolejne książki, które Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk wydało we współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu. Jest to „Prakseologia w zarządzaniu i dowodzeniu” część 1 pt. „Racjonalność w dowodzeniu” pod red. Witolda Kieżuna i Jarosława Wołęjszo oraz część 2 „Racjonalność w zarządzaniu” pod red. Witolda Kieżuna, Jarosława Wołęjszy i Anety Pisarskiej.

18 maja – ukazało się wydawnictwo Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk we współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu pt. „Proces szkolenia obronnego” autorstwa prof. dr. hab. inż. Jarosława Wołęjszy - pułkownika rezerwy, wykładowcy, naukowca kierującego Katedrą Zarządzania i Dowodzenia Wydziału Nauk Społecznych PWSZ.

4 czerwca – w Święto Towarzyszy Czarnej Sztuki z pozdrowieniami dla wszystkich pracowników poligrafii, a szczególnie drukarzy współpracujących z Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk, wyszła książka pt. „Tactics and movement control in football”, stanowiącą wydawnictwo przygotowane przez KTPN we współpracy z kaliską PWSZ. Autorami tej anglojęzycznej publikacji, poświęconej taktykom futbolu są Viktor Kostiukevych, Anatol Skrypko, Jevgenij Vrublevskiy oraz Łukasz Lamcha.

17 czerwca – wydana została książka pt. „Statystyka w pracach badawczych : roztropność, narzędzia, etyka” autorstwa Andrzeja Młodaka (prof. nauk ekonomicznych, matematyka, statystyka, wykładowcy PWSZ w Kaliszu, członka Polskiego Towarzystwa Statystycznego i KTPN). Publikacja ta zawiera obszernie wiadomości na temat statystyki obecnej w naszym życiu i dotyczącej prawie każdej dziedziny. Książka jest kolejnym wydawnictwem KTPN wydanym wspólnie z PWSZ w Kaliszu.

17 czerwca – odbyło się posiedzenie Zarządu KTPN.

3 lipca – ukazała się książka dr. Pawła Kamińskiego pt. „Metodyka przygotowania planu ochrony infrastruktury krytycznej”. Publikacja ta uświadamia czytelnika, jakie w dobie zagrożeń powinny być podjęte działania, zapewniające bezpieczeństwo i ochronę obywatela oraz zasobów narodowych. Książka wydana została przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk wraz z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Kaliszu.

3 lipca – prasy drukarskie opuściła książka pt. „Historia chodu sportowego w Polsce w latach 1981-1984 = Race walking in Poland in the years 1981-1984”, napisana przez Jarosława Kisiela, Krzysztofa Kisiela i Włodzimierza Szymańskiego, stanowiąca VI tom serii „Świat chodu sportowego”. Autorzy podjęli się jej opracowania, by udokumentować wiedzę o rozgrywanych w Polsce zawodach polskich chodźców w imprezach międzynarodowych, w podanych w tytule ramach czasowych. Publikacja ta, to dwieście trzydzieste szóste wydawnictwo Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Koniec lipca – w formie e-booku, w otwartym dostępie na stronie KTPN, ukazała się publikacja pt. „Życie artystyczne ośrodków prowincjonalnych na ziemiach polskich i w Europie Środkowej w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku” pod redakcją dr Iwony Barańskiej. Zawiera ona 19 tekstów poświęconych różnym aspektom życia artystycznego, zarówno plastycznego jak i teatralnego, muzycznego i literackiego, w ośrodkach prowincjonalnych na ziemiach polskich i Europie Środkowej. Wśród autorów znaleźli się przedstawiciele wielu ośrodków naukowych zarówno z kraju, jak i zagranicą. Na uwagę zasługuje szeroki udział kaliskiego środowiska naukowego, prezentujący różne aspekty życia artystycznego Kalisza. Dzięki szerokiej perspektywie badaczy, ukazujących różnorodne elementy życia artystycznego możemy zauważyć, jak zdecydowanie ożywiło się życie artystyczne na przełomie XIX i XX wieku w mniejszych ośrodkach i jak istotną odegrało rolę w ich rozwoju. Książka jest pokłosiem międzynarodowej konferencji Naukowej, zorganizowanej przez Wydział Pedagogiczno-Artystyczny UAM oraz KTPN (2019).

29 lipca – wydana została książka „Edukacja w bezpieczeństwie i obronności” pod redakcją dr. hab. inż. Waldemara Scheffsa, dr. Wiesława Jaszczura i dr. Pawła Kamińskiego. Zamieszczone w niej artykuły poświęcone są wyzwaniom i zagrożeniom edukacji młodzieży w XXI wieku, edukacyjnym aspektem w obronności oraz edukacji w ruchu drogowym (warsztaty). Jest to kolejna publikacja wydana w ramach współpracy Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu.

2 sierpnia – odbyła się „Niedziela u Niechciców”, organizatorem było Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, a wydarzenie miało miejsce w dworcu Marii Dąbrowskiej w Russowie. W programie m.in. były występy, muzyka, warsztaty oraz stoiska z rękodziełem, smakołykami i książkami. Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk przedstawiło swoją ofertę wydawniczą, w tym pokazało wiele nowości.

Sierpień – prof. Bogumiła Staniów (pracownik Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, prodziekan ds. nauki Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, a od 2016 członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk) otrzymała tytuł profesora tytularnego – nadawany przez prezydenta RP.

5 września – odbyło się Święto Ulicy Niecałej, trochę skromniejsze w tym roku ze względu na obostrzenia związane z pandemią koronawirusa, ale nie zabrakło wielu atrakcji, czyli m.in. muzyki, wystawców z rękodziełem oraz Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, które przedstawiło swoją ofertę wydawnictw na „Kiermaszu Książki Kaliskiej”.

16 września – odbyło się posiedzenie Zarządu KTPN.

19 września – w Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu miało miejsce XXXII Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zgromadzeni członkowie dokonali oceny działal-

ności stowarzyszenia, a także dokonali wyboru władz na kadencję 2020-2024. Prezesem po raz kolejny został prof. dr hab. Krzysztof Walczak (prof. Akademii Kaliskiej i członek Rady Towarzystw Naukowych Polskiej Akademii Nauk).

22 września – odbyło się spotkanie Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej z przewodniczącą dr Iwoną Barańską, które w związku z sytuacją epidemiczną miało formę online na platformie MS Teams. Tematem wiodącym były prace nad „Słownikiem architektów, budowniczych i planistów Kalisza”. Koordynowanie prac nad tym projektem powierzono dr. Makaremu Górzyńskiemu, inicjatorowi przedsięwzięcia.

7 października – odbyło się posiedzenie Zarządu KTPN, na którym ukonstytuowano władze towarzystwa i obecnie w skład wchodzi:

Prezes prof. AK dr hab. Krzysztof Walczak ; wiceprezesi: prof. UŁ dr hab. Ewa Andrysiak, prof. AK dr Jan Frąszczak, dr Elżbieta Steczek Czerniawska; sekretarz generalny dr Iwona Barańska; skarbnik dr Bogumiła Celer; członkowie Zarządu: dr Makary Górzyński, dr Krzysztof Jędrzejak, mgr Kazimierz Matusiak, dr Anna Matuszewska, mgr Ewa Obała, dr Izabela Rączka, dr Agnieszka Szczepaniak, mgr Kazimierz Wojciechowski, mgr Leszek Ziąbka. Skład Komisji Rewizyjnej: Przewodniczący dr Sławomir Przygodzki; członkowie Komisji Rewizyjnej: prof. AK dr hab. Andrzej Młodak, mgr Marcin Mikołajczyk, zastępcy członków Komisji Rewizyjnej: mgr inż. Jerzy Gnerowicz, dr Wiesław Jaszczur. Skład Sądu Koleżeńskiego: przewodnicząca dr Maria Kaczmarkiewicz; członkowie Sądu Koleżeńskiego: dr Paweł Kamiński, mgr Anna Tabaka; zastępcy członków Sądu Koleżeńskiego: prof. UAM dr hab. Michał Jarnecki, mgr Małgorzata Kołodziej.

17 października – odbyły się uroczystości związane z jubileuszem 200-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego, na które przybył zaproszony przez TNP prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Krzysztof Walczak. Złożył on w imieniu zaprzyjaźnionego kaliskiego stowarzyszenia życzenia i gratulacje na ręce prezesa prof. Zbigniewa Kruszyńskiego. Inauguracja obchodów jubileuszu miała miejsce w Liceum Ogólnokształcącym im. Marszałka Stanisława Małachowskiego, gdzie w 1820 roku, wtedy w Szkole Wojewódzkiej, rektor Kajetan Morykoni założył TNP. Punktem programu było także otwarcie ekspozycji pt. „Dwieście artefaktów na dwusetlecie Towarzystwa Naukowego Płockiego”, czyli możliwość obejrzenia skarbów z papieru, pergaminu i skóry w postaci cennych woluminów od IX do końca XVIII wieku ze zbiorów Towarzystwa w Muzeum Mazowieckim w Płocku.

28 października – Inauguracja Roku Kulturalnego 2020/2021 nie odbyła się w tym roku uroczyście z powodu pandemii, ale zostały przyznane przez Prezydenta Miasta Kalisza, we współpracy z Kapitułą, nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz honorowe tytuły Mecenas Kultury. Wśród wyróżnionych znalazł się dr Makary Górzyński (historyk sztuki i architektury XIX-XX w., regionalista, członek Zarządu KTPN), który otrzymał nagrodę za działalność literacką, sukces także osiągnęła mgr Anna Tabaka (historyk sztuki, regionalistka, popularyzatorka wiedzy o Kaliszu, członek Sądu Koleżeńskiego KTPN) za popularyzację i ochronę dziedzictwa kulturowego oraz mgr Monika Sobczak-Waliś (kierownik Działu Zbiorów

Specjalnych Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu, członek KTPN) w dziedzinie bibliotekarstwa.

Listopad – otrzymaliśmy informację, że dr Mariusz Kulik (członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk), uzyskał stopień doktora habilitowanego. Przewód habilitacyjny prócz dorobku naukowego, oparty został na monografii pt. „Armia rosyjska w Królestwie Polskim w latach 1815-1856”, wydanej przez Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk.

4 listopada – wyszła z druku książka pt. „Wojna. Siły Zbrojne. Państwo. Rozważania polemologiczne”, praca zbiorowa pod red. Andrzeja Polaka. Publikacja poświęcona jest strategiom sztuki wojennej, zagrożeniom i obronności państwa, czyli nauce o wojnie i konfliktach zbrojnych. Edycja ta wydana została w ramach współpracy Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z Akademią Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu.

7 listopada – zmarł dr Stanisław Rusak, były pracownik Kuratorium Oświaty w Kaliszu. Był również od 1990 r. członkiem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i przez kilka lat członkiem Zarządu KTPN.

10 grudnia – odbyło się kolejne spotkanie online Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej z przewodniczącą dr Iwoną Barańską.

11 grudnia – ukazała się książka pt. „Bezpieczeństwo inwestycyjne na rynku kapitałowym jako determinanta kondycji gospodarczo-obronnej kraju” autorstwa dr Zuzanny Przyłuskiej. Publikacja poświęcona jest rozważaniom nad bezpieczeństwem funkcjonowania systemu finansowego. Wydawnictwo to jest kolejną edycją, która wyszła we współpracy Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu.

11 grudnia – wyszła także książka pt. „Ośrodki decyzyjne w organizacjach zhierarchizowanych” dr. inż. Sławomira Wronki, poświęcona problematyce struktur organizacyjnych dowództw, stanowisk dowodzenia jako ośrodków decyzyjnych oraz ochrony i obrony tych sztabów. Jest to 245. wydawnictwo Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i kolejna edycja, ukazująca się we współpracy z Akademią Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu.

Ewa Obala